

การศึกษาความพึงพอใจและแนวทางการพัฒนาคุณภาพรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์ สำหรับคนพิการทางการเห็นและทางการได้ยินของนวัตกรรมรูปแบบรายการ “สื่อยอดนักสืบ”

A study of satisfaction and guidelines for improving the quality of variety game show programs
for the visually and hearing impaired people of “Sueyodnaksueb” Program format innovation

วณิตรา ตะเภาทอง, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ศศิพรรณ บิลมานอชญ์, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

Wanitra Taphowtong, Faculty of Communication Arts, Kasem Bundit University.

Sasiphan Bilmanoch, Faculty of Communication Arts, Kasem Bundit.

Email : wanitra@gmail.com, sasiphan.bil@kbu.ac.th

Received: 24 October 2025; Revised: 4 November 2025; Accepted: 25 December 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ชมซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นและการได้ยินที่มีต่อนวัตกรรมการผลิตรายการ “สื่อยอดนักสืบ” ทั้งทางด้านเนื้อหาและรูปแบบวิธีการนำเสนอรวมทั้งการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ การจัดทำบริการล่ามภาษามือ และการจัดทำบริการคำบรรยายแทนเสียงของรายการ (2) เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ ของผู้ชมซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นและการได้ยินจากการชมรายการ “สื่อยอดนักสืบ” (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ชมซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นและการได้ยินที่มีต่อรายการ “สื่อยอดนักสืบ” และ (4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์สำหรับกลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการทางการได้ยิน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นจำนวน 200 คนและกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินจำนวน 200 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายความพึงพอใจที่มีต่อนวัตกรรมการผลิตรายการ และการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยินมีความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจต่อเสียงบรรยายภาพของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับความพึงพอใจต่อบริการล่ามภาษามือของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อบริการคำบรรยายแทนเสียงของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับการรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อรายการ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหารายการเกมโชว์สำหรับกลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการการได้ยินในอนาคต รวมทั้งสิ้น 14 ประเด็น ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ควรมีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ ล่ามภาษามือ และคำบรรยายแทนเสียงของรายการทุกประเภท คุณภาพของเสียงดนตรีประกอบรายการ ควรปรับปรุงคุณภาพของเสียงบรรยายภาพของรายการ ควรพิจารณาเลือกแขกรับเชิญของรายการที่มีความน่าสนใจ ควรปรับปรุงความยาวของรายการ ควรมีการประชาสัมพันธ์รายการโทรทัศน์ที่มีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ ล่ามภาษามือ และคำบรรยายแทนเสียงให้กลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการการได้ยินได้ทราบ ควรปรับปรุงเวลาในการออกอากาศของรายการสำหรับกลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการการได้ยินให้เหมาะสม

คำสำคัญ คุณภาพรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์, คนพิการทางการเห็น, คนพิการทางการได้ยิน

Abstract

The objectives of this research are: (1) to study the satisfaction of the audience who are visually and hearing impaired towards the production innovation of the program “Sueyodnaksueb” in terms of content and presentation technique, including the provision of audio description services, sign language interpreter services, and closed captions services of the program; (2) to study the media literacy of the audience who are visually and hearing impaired from watching the program “Sueyodnaksueb”; (3) to study the suggestions of the audience who are visually and hearing impaired towards the program “Sueyodnaksueb”; and (4) to propose guidelines for developing the quality of variety game show television programs for the visually impaired and the hearing impaired. This is a quantitative study using a questionnaire as a tool to collect data from a total sample of 400 people, consisting of 200 visually impaired people and 200 hearing impaired people. Descriptive statistics were used to analyze the data, including frequency, percentage, mean, and standard deviation (S.D.), to explain the satisfaction with the production innovation and media literacy of the sample group.

The research found that: the visually impaired and hearing impaired groups were highly satisfied with the overall program content, similarly, a satisfaction with the presentation techniques in both sample groups was high with the overall program, in terms of satisfaction with the audio descriptions the sample group of visually impaired people, it were highly satisfied; satisfaction with sign language interpreting services among the hearing impaired people, was at a high level, satisfaction with the captioning service among the sample group with hearing impairments, was at a high level, media literacy indicated that both sample groups were highly satisfied.

Both sample groups provided valuable comments and suggestions for the program, which have been incorporated in proposal guidelines for developing game show content for the visually impaired and hearing impaired audience in the future. A total of 14 issues were addressed, which can be summarized as follows: Audio descriptions, sign language interpreters, and closed captions for all types of programs should be provided.

The quality of background music should also be improved. The quality of the program's audio descriptions should be improved. The selection of interesting guest stars should be considered. The length of the program should be increased. Television programs that offer audio descriptions, sign language interpreters, and closed captions should be publicized to the visually impaired and the hearing impaired. The broadcast schedule for programs catering to the visually impaired and the hearing impaired should be adjusted, when possible to more convenient time.

Keywords: improving the quality of variety game show TV programs, visually impaired people, hearing impaired people

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามแผนพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของประเทศไทย (ระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดแนวยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศไว้ 6 ด้าน คือ 1) ความมั่นคง 2) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เมื่อพิจารณาถึงแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ส่งเสริมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ มาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติแล้ว จะเห็นได้ว่ากลุ่มคนพิการก็เป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จตามแผนพัฒนาประเทศข้างต้น เนื่องจากประเทศไทยมีผู้พิการอยู่เป็นจำนวนมาก จากรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2566) ได้ระบุว่า ประเทศไทยมี “คนพิการ” อยู่ถึง 2,204,207 คน เป็นผู้ชาย 1,147,854 คน และเป็นผู้หญิง 1,056,353 คน

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้คนพิการหูหนวกและคนตาบอดสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเพิ่มทางเลือกในการรับชมรายการโทรทัศน์ได้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555) ดังนี้

1) ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ (Sign Language) อย่างน้อยร้อยละ 5 ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่น้อยกว่า 60 นาทีต่อวัน

2) ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการคำบรรยายแทนเสียง (Closed Caption : CC) อย่างน้อยร้อยละ 40 ของสัดส่วนรายการเป็นข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือไม่น้อยกว่า 180 นาทีต่อวัน

3) ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description : AD) อย่างน้อยร้อยละ 5 ของสัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือไม่น้อยกว่า 60 นาทีต่อวัน

ดังนั้นกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ได้จัดทำ “โครงการการผลิตรายการสำหรับคนพิการเรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างรู้เท่าทัน” โดยบริษัท เทีนียม จำกัด ได้รับทุนสนับสนุนโครงการผลิตรายการโทรทัศน์ “สื่อยอดนักสืบ” ที่เปิดโอกาสให้คนพิการทางการเห็น คนพิการทางการได้ยิน และคนทั่วไป ได้มาแสดงความสามารถร่วมกันด้วยการเล่นเกมตอบคำถามจากประเด็นการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งในรายการจะมีการจัดทำบริการภาษามือ (Sign Language) บริการคำบรรยายแทนเสียง (Closed Captions)

และบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description) เพื่อให้กลุ่มคนพิการทางการได้ยินและคนพิการทางการเห็นสามารถได้รับชมรายการได้อย่างสะดวก โดยรายการมีทั้งหมด 40 ตอน (ออกอากาศระหว่างเดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566) ความยาว 25 นาทีต่อ 1 ตอน และออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 11.00 – 11.30 น. ทางช่อง 9 MCOT HD และสามารถชมรายการย้อนหลังผ่านทางแอปพลิเคชัน YouTube “สื่อยอดนักสืบ”

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้ชมที่เป็นผู้พิการทางการเห็นและการได้ยินที่มีต่อการผลิตรายการ ทั้งทางด้านเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอรายการ บริการล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง บริการเสียงบรรยายภาพ รวมทั้งการรู้เท่าทันสื่อและข้อเสนอแนะของผู้ชมรายการทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้สำหรับกลุ่มผู้พิการทางการเห็นและการได้ยินให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ชมซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นและการได้ยินที่มีต่อส่วนวัตกรรมการผลิตรายการ “สื่อยอดนักสืบ” ทั้งทางด้านเนื้อหาและรูปแบบวิธีการนำเสนอ รวมทั้งการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ การจัดทำบริการล่ามภาษามือ และการจัดทำบริการคำบรรยายแทนเสียงของรายการ
2. เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ของผู้ชมซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นและการได้ยินจากการชมรายการ “สื่อยอดนักสืบ”
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ของผู้ชมซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นและการได้ยินที่มีต่อรายการ “สื่อยอดนักสืบ”
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์สำหรับกลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการทางการได้ยิน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน
- แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการ
- แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้ (Variety Program)
- รายการ “สื่อยอดนักสืบ”
- แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ คนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยินที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป และเคยชมรายการ “สื่อยอดนักสืบ” มาแล้วอย่างน้อย 3 ครั้ง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินจะต้องสามารถอ่านหนังสือได้

โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นที่เป็นสมาชิกขององค์กรเครือข่ายสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย 10 แห่ง ๆ ละ 20 คน จำนวน 200 คนและกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินที่เป็นสมาชิกขององค์กรเครือข่ายสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย 10 แห่ง ๆ ละ 20 คน จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกคำตอบ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อนื้อหารายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตรประเมินค่า โดยกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตรประเมินค่า โดยกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดทำนวัตกรรมการ์ของรายการ เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตรประเมินค่า โดยกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อจากการชมรายการของกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตรประเมินค่า โดยกำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนที่ 2- 5 ได้ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งพบว่า ได้ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item-objective congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ทั้ง 4 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น ผู้ช่วยโครงการวิจัยฯ อธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฯ เข้าใจก่อน ต่อจากนั้นอ่านคำถามในแต่ละส่วนของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังทีละข้อตามลำดับ และเขียนคำตอบให้กับกลุ่มตัวอย่างฯ ตามที่แต่ละคนเลือกตอบจนครบทุกข้อคำถาม

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินให้กลุ่มตัวอย่างฯ อ่านคำถามในแบบสอบถามแต่ละส่วน และเขียนคำตอบด้วยตนเองจนครบทุกข้อคำถาม โดยมีล่ามภาษามือคอยอำนวยความสะดวกและตอบข้อสงสัยต่าง ๆ ให้กับกลุ่มตัวอย่างทุกคนในขณะที่ทำแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ความพึงพอใจด้านเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอรายการ บริการเสียงบรรยายภาพ บริการล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายแทนเสียง การรู้เท่าทันสื่อ และข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

จริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัย เกษมบัณฑิต เลขที่หนังสือรับรองโครงการ R015/67P

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นจำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 และเป็นเพศหญิงจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51- 60 ปีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่าจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 – 25,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50

ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินจำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 และเป็นเพศหญิงจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 และส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่าจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 – 25,000 บาท จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50

2. ความพึงพอใจต่อเนื้อหา (Content) รายการ “สื่อยอดนักสืบ”ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

ความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการฯ ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.60 โดยความพึงพอใจต่อเนื้อหาของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีสาระและมีความสนุกสนานที่ค่าเฉลี่ย 3.70 2) รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนพิการทางการเห็นที่ค่าเฉลี่ย 3.67 และ 3) รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมความเท่าเทียมของคนพิการทางการเห็นที่ค่าเฉลี่ย 3.65

ความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการฯ ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.63 โดยความพึงพอใจต่อเนื้อหาของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) รายการมีการนำเสนอเนื้อหาในช่วงการแข่งขันรอบต่าง ๆ อย่างเป็นลำดับไม่สับสนและเข้าใจง่าย ที่ค่าเฉลี่ย 3.81 2) การกำหนดกติกาการแข่งขันของรายการมีความน่าสนใจและเหมาะสมกับความสามารถของผู้เข้าร่วมแข่งขันที่เป็นคนพิการทางการได้ยินที่ ค่าเฉลี่ย 3.74 และ 3) รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์อย่างหลากหลาย และรายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนพิการทางการได้ยินที่ค่าเฉลี่ย 3.70

3. ความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอ (Presentation Technique) รายการ “สื่อยอดนักสืบ”ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.67 โดยความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การนำเสนอการแสดงสถานการณ์จำลองในแต่ละตอนมีเนื้อหาที่สนุกและน่าสนใจ

ที่ค่าเฉลี่ย 4.092) รูปแบบการนำเสนอในแต่ละช่วงของรายการตั้งแต่ช่วงเปิดรายการไปจนถึงช่วงปิดรายการมีความเชื่อมโยงสอดคล้อง และต่อเนื่องกันที่ค่าเฉลี่ย 4.08 และ 3) แยกรับเชิญของรายการมีบุคลิกภาพที่ดี และมีความสามารถในการแสดงร่วมกับผู้เข้าร่วมแข่งขันคนพิการทางการเห็น ที่ค่าเฉลี่ย 4.07

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.63 โดยความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การใช้เทคนิคทางด้านแสง สี เสียง ช่วยสร้างบรรยากาศของรายการทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตาม ที่ค่าเฉลี่ย 4.01 2) รูปแบบการนำเสนอในแต่ละช่วงของรายการ ตั้งแต่ช่วงเปิดรายการไปจนถึงช่วงปิดรายการมีความเชื่อมโยงสอดคล้องและต่อเนื่องกันที่ค่าเฉลี่ย 3.79 และ 3) การนำเสนอการแสดงสถานการณ์จำลองในแต่ละตอนมีเนื้อหาที่สนุกและน่าสนใจ ที่ค่าเฉลี่ย 3.76

4. ความพึงพอใจต่อการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อเสียงบรรยายภาพของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.56 โดยความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) เสียงบรรยายภาพของรายการช่วยให้เข้าใจบรรยากาศของรายการได้ดีขึ้น ที่ค่าเฉลี่ย 3.70 2) เสียงบรรยายภาพของรายการอธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบของรายการได้อย่างชัดเจน ที่ค่าเฉลี่ย 3.67 และ 3) เสียงบรรยายภาพของรายการมีการออกเสียงที่ถูกต้องชัดเจนและคุณภาพโดยรวมของบริการเสียงบรรยายภาพของรายการ ที่ค่าเฉลี่ย 3.65

5. ความพึงพอใจต่อการจัดทำบริการล่ามภาษามือ (Sign Language) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อบริการล่ามภาษามือของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.54 โดยความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ขนาดของจอบริการล่ามภาษามือของรายการมองเห็นได้อย่างชัดเจน ที่ค่าเฉลี่ย 4.13 2) การแสดงท่าภาษามือในการอธิบายสิ่งแวดล้อมในรายการของล่ามภาษามือช่วยให้เข้าใจบรรยากาศและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรายการได้ดียิ่งขึ้น ที่ค่าเฉลี่ย 4.02 และ 3) ลักษณะการแต่งกายของล่ามภาษามือของรายการมีความสุภาพและเหมาะสม ที่ค่าเฉลี่ย 3.99

6. ความพึงพอใจต่อการจัดทำบริการคำบรรยายแทนเสียง (Closed Captions) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อบริการคำบรรยายแทนเสียงของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.46 โดยความพึงพอใจต่อบริการคำบรรยายแทนเสียงของรายการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ลักษณะตัวอักษรคำบรรยายแทนเสียงของรายการอ่านได้ง่าย ที่ค่าเฉลี่ย 4.33 2) เวลาที่ปรากฏตัวอักษรคำบรรยายแทนเสียงของรายการมีความเหมาะสมสามารถอ่านเนื้อหาได้ครบถ้วน ที่ค่าเฉลี่ย 4.02 และ 3) การเขียนคำบรรยายแทนเสียงของรายการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายที่ค่าเฉลี่ย 3.88

7. การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) จากการชมรายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

ผลการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อจากการชมรายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.75 โดยกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นมีการรู้เท่าทันสื่อ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ทราบว่าการโฆษณาสินค้าเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจ โดยทั่วไปสินค้ามักจะมีคุณภาพไม่ตรงตามที่โฆษณา

และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อจากการชมรายการ ที่ค่าเฉลี่ย 3.88 2) การไม่กดลิงก์ที่มากับข้อความแจ้งเตือนเกี่ยวกับการเงิน ที่ค่าเฉลี่ย 3.86 และ 3) ทราบว่าการส่งต่อข้อมูลของบุคคลอื่นไปในกลุ่มสังคมออนไลน์ เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ที่ค่าเฉลี่ย 3.84

ผลการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อจากการชมรายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.83 โดยกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินมีการรู้เท่าทันสื่อ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การไม่ส่งรูปของตนเองไปในกลุ่มสังคมออนไลน์ที่มีบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างไม่รู้จักร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ที่ค่าเฉลี่ย 3.97 2) การไม่กดลิงก์ที่มากับข้อความแจ้งเตือนเกี่ยวกับการเงิน ที่ค่าเฉลี่ย 3.96 และ 3) การเลือกที่จะเป็นเพื่อนเฉพาะกับสมาชิกในกลุ่มสังคมออนไลน์ที่ทราบดีจักเท่านั้น ที่ค่าเฉลี่ย 3.92

8. ข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการ “สื่อยอดนักสืบ” เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหารายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์สำหรับกลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการทางการได้ยิน

กลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นส่วนใหญ่จำนวน 108 คนไม่แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรายการฯ คิดเป็นร้อยละ 54.00 และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรายการฯ คิดเป็นร้อยละ 46.00 โดยกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นจำนวน 92 คนได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อรายการ “สื่อยอดนักสืบ” และอื่น ๆ จำนวน 250 ข้อ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 19 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) เนื้อหารายการ “สื่อยอดนักสืบ” มีความสนุก น่าสนใจ และก่อให้เกิดความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการทางการเห็น คิดเป็นร้อยละ 14.00 2) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” เปิดโอกาสให้คนพิการทางการเห็นมีส่วนร่วมแสดงในรายการ คิดเป็นร้อยละ 12.40 และ 3) ควรเพิ่มการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพของรายการเกมโชว์ลักษณะอื่น ๆ ให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.20

กลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินส่วนใหญ่จำนวน 124 คนไม่แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรายการฯ คิดเป็นร้อยละ 62.00 และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 คนแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรายการฯ คิดเป็นร้อยละ 38.00 โดยกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินจำนวน 76 คนได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อรายการ “สื่อยอดนักสืบ” และอื่น ๆ จำนวน 230 ข้อ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 15 ประเด็น โดย 3 ประเด็นแรกที่กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” มีเนื้อหาที่สนุกสนานและสร้างความบันเทิงให้กับคนพิการทางการได้ยินผ่อนคลายจากความตึงเครียด คิดเป็นร้อยละ 16.96 2) เนื้อหารายการ “สื่อยอดนักสืบ” เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนพิการทางการได้ยิน คิดเป็นร้อยละ 14.78 และ 3) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” เปิดโอกาสให้คนพิการทางการได้ยินสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความสามารถในรายการโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 12.17

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจต่อเนื้อหา (Content) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.60 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการฯ ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีสาระและมีความสนุกสนาน และรายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนพิการทางการเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตภณ พุ่มประดับ (2558) ที่ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอเรื่องราวหรือศักยภาพของผู้พิการทางสายตา ส่งผลให้ผู้ชมมีความเข้าใจถึงชีวิตของผู้พิการทางสายตา และมีความเชื่อมั่น

ในศักยภาพของผู้พิการทางสายตามากขึ้น และยังพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีซังพุงด์ ซาลานูมาต (2560) ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การนำเสนอเนื้อหารายการโทรทัศน์สำหรับคนพิการมีการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่สามารถสะท้อนชีวิตจริงของคนพิการ โดยการนำเสนอเนื้อหาการแสดงความสามารถด้านต่าง ๆ ของคนพิการ เช่น การร้องเพลง การวาดรูป การเต้น เป็นต้น ทำให้คนพิการเกิดความภาคภูมิใจว่าสามารถประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ปกติเหมือนคนไม่พิการทั่วไป และส่งผลให้สังคมยอมรับคนพิการได้ดียิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.63 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเนื้อหารายการฯ ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ รายการมีการนำเสนอเนื้อหารายการในช่วงการแข่งขันรอบต่าง ๆ อย่างเป็นลำดับไม่สับสนและเข้าใจง่าย การกำหนดกติกาการแข่งขันของรายการมีความน่าสนใจ และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เข้าร่วมแข่งขันที่เป็นคนพิการทางการได้ยิน รายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อที่ทันสมัย และทันเหตุการณ์อย่างหลากหลาย และรายการมีการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนพิการทางการได้ยิน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ ผาภา (2559) ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ผู้ชมคนหูหนวกมีความพึงพอใจต่อเนื้อหาและรูปแบบรายการใจเท่ากัน เนื่องจากเป็นรายการที่ให้ความรู้และความบันเทิง ที่มีวิธีการนำเสนอรายการในรูปแบบที่แปลกใหม่โดยการเปิดโอกาสให้คนหูหนวกได้แสดงศักยภาพ ซึ่งสามารถปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมหันมาสนใจเรื่องราวของคนหูหนวก นอกจากนั้นผู้ชมคนหูหนวกยังชื่นชอบการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอในรายการที่ไม่ซับซ้อน การจัดทำล่ามภาษามือแบบเต็มจอ ร่วมกับคำบรรยายด้วยเสียงและคำบรรยายด้วยตัวอักษร ช่วยทำให้คนหูหนวกซึ่งมีข้อจำกัดทางด้านร่างกายและการสื่อสาร สามารถรับชมรายการได้อย่างเข้าใจเนื้อหาและมีอารมณ์สมากขึ้น

2. ความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอ (Presentation Technique) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.67 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการฯ ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การนำเสนอการแสดงสถานการณ์จำลองในแต่ละตอนมีเนื้อหาที่สนุกและน่าสนใจ รูปแบบการนำเสนอในแต่ละช่วงของรายการตั้งแต่ช่วงเปิดรายการไปจนถึงช่วงปิดรายการมีความเชื่อมโยงสอดคล้องและต่อเนื่องกัน และแขกรับเชิญของรายการมีบุคลิกภาพที่ดี และมีความสามารถในการแสดงร่วมกับผู้เข้าร่วมแข่งขันคนพิการทางการเห็น สอดคล้องกับงานวิจัยของภัททิรา กลิ่นเลขา (2556) ที่ผลการศึกษพบว่า ความต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางสายตาสวนใหญ่ต้องการให้คนพิการทางสายตาสวมสามารถมีส่วนร่วมในรายการต่าง ๆ ได้ เช่น การเล่นเกม การตอบคำถาม โทรศัพท์พูดคุย การส่ง SMS โดยขอให้มีการแจ้งหมายเลขโทรศัพท์หรือที่อยู่ให้ทราบ เพื่อให้คนพิการทางสายตาสวมเข้าไปมีส่วนร่วมในรายการได้

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.63 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบวิธีการนำเสนอรายการฯ ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การใช้เทคนิคทางด้านแสง สี เสียง ช่วยสร้างบรรยากาศของรายการทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตาม รูปแบบการนำเสนอในแต่ละช่วงของรายการตั้งแต่ช่วงเปิดรายการไปจนถึงช่วงปิดรายการมีความเชื่อมโยงสอดคล้องและต่อเนื่องกัน และการนำเสนอการแสดงสถานการณ์จำลองในแต่ละตอนมีเนื้อหาที่สนุกและน่าสนใจ การนำเสนอการแสดงสถานการณ์จำลองในแต่ละตอนมีความเหมาะสม

และกระชับไม่สั้นหรือยาวเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวารถ หงส์ประยูร (2558) ซึ่งผลการศึกษา ด้านการผลิตรายการ พบว่า รายการข่าวโทรทัศน์ทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมกับคนหูหนวกควรมีการ กำหนดโครงสร้างและลำดับรายการให้ชัดเจนไม่สลับไปมา และฉากรายการในสตูดิโอควรเป็นสีพื้นไม่ฉูดฉาด และไม่มีลวดลายมาก

3. ความพึงพอใจต่อการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ (Audio Description) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อบริการเสียงบรรยายภาพของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.56 โดยกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นมีความพึงพอใจ ต่อบริการเสียงบรรยายภาพของรายการฯ ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เสียงบรรยายภาพของรายการช่วยให้ เข้าใจบรรยากาศของรายการได้ดียิ่งขึ้น เสียงบรรยายภาพของรายการอธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบของ รายการได้อย่างชัดเจน เสียงบรรยายภาพของรายการมีการออกเสียงที่ถูกต้องชัดเจน และเสียงบรรยายภาพของ รายการให้อ่านง่ายต่อการเข้าใจเรื่องอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภักธีรา สารการบริรักษ์ (2558) ที่พบว่า ลักษณะของการใช้เสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ คือ เสียงบรรยายภาพควรมีระดับเสียง ดังที่เหมาะสม ฟังชัด ควรบรรยายให้พอเหมาะและไม่ควรพูดแทรก หรือทับเสียงหลักของรายการ นอกจากนี้ ผู้พิการทางการเห็นยังแสดงความเห็นว่า ผู้บรรยายภาพควรมีคุณภาพของเสียงที่ดีมีมิติของเสียง โดยการบรรยาย จะต้องใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง และเสียงผู้บรรยายควรสื่ออารมณ์ได้เหมาะสมกับรายการ

4. ความพึงพอใจต่อการจัดทำบริการล่ามภาษามือ (Sign Language) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อบริการล่ามภาษามือของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.54 โดยมีความพึงพอใจบริการล่ามภาษามือของรายการ ได้แก่ ขนาด ของจอบริการล่ามภาษามือของรายการมองเห็นได้อย่างชัดเจน การแสดงท่าภาษามือในการอธิบายสิ่งแวดล้อม ในรายการของล่ามภาษามือช่วยให้เข้าใจบรรยากาศ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรายการได้ดียิ่งขึ้น ลักษณะ การแต่งกายของล่ามภาษามือของรายการมีความสุภาพและเหมาะสม และตำแหน่งของจอบริการล่ามภาษา มือของรายการมีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริยาทิพย์ เพ็ญภักตร์ (2566) ที่พบว่า บุคลิกภาพ ของล่ามภาษามือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้เนื้อหาในรายการโทรทัศน์ของคนหูหนวก โดยบุคลิกภาพ ของล่ามภาษามือประกอบไปด้วยบุคลิกภาพภายใน ได้แก่ ความมั่นใจและการมีสมาธิ และบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ การแสดงออกทางสีหน้า แววตาและการถ่ายทอดอารมณ์ รูปปากขณะแปล การแต่งกาย แต่งหน้า และ การทำผม ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยทำให้คนหูหนวกสามารถเข้าใจเนื้อหาจากการแปลความหมายของล่าม ภาษามือได้ดียิ่งขึ้น

5. ความพึงพอใจต่อการจัดทำบริการคำบรรยายแทนเสียง (Closed Captions) รายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อบริการคำบรรยายแทนเสียงของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.46 โดยมีความพึงพอใจต่อบริการคำบรรยายแทนเสียง ของรายการฯ ได้แก่ ลักษณะตัวอักษรคำบรรยายแทนเสียงของรายการอ่านได้ง่าย เวลาที่ปรากฏตัวอักษร คำบรรยายแทนเสียงของรายการมีความเหมาะสมสามารถอ่านเนื้อหาได้ครบถ้วน และการเขียนคำบรรยาย แทนเสียงของรายการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของไวยวุฒิ วุฒิอรรถสาร (2566) ซึ่งผลการ ศึกษา พบว่า คนหูหนวกและคนหูตึง มีความพึงพอใจรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการคำบรรยายแทนเสียง

เนื่องจากคนหูหนวกและคนหูตึงต้องอาศัยอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในสังคม คนหูหนวกและคนหูตึง จึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ภาษาพูด และภาษาเขียนที่เป็นภาษาปกติของคนทั่วไป ดังนั้น การให้บริการคำบรรยายแทนเสียงจึงมีความสำคัญต่อการเปิดรับสารของกลุ่มตัวอย่างที่บกพร่องทางการได้ยินเป็นอย่างมาก

6. การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) จากการชมรายการ “สื่อยอดนักสืบ” ของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

การรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.75 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ ทราบว่าการโฆษณาสินค้าเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจ โดยทั่วไปสินค้ามักจะมีคุณภาพไม่ตรงตามที่โฆษณา การได้รับความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อจากการชมรายการ การไม่กดลิงก์ที่มากับข้อความแจ้งเตือนเกี่ยวกับการเงิน และทราบว่าการส่งต่อข้อมูลของบุคคลอื่นไปในกลุ่มสังคมออนไลน์เป็นสิ่งที่ไม่ดีกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาภรณ์ รัตโนและวรวิชัย ครุจิต (2561) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การโพสต์ข้อความที่เป็นเท็จและทำให้ผู้อื่นรู้สึกตื่นตระหนกเป็นการกระทำที่ผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ปี 2560

การรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.83 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ การไม่ส่งรูปของตนเองไปในกลุ่มสังคมออนไลน์ที่มีบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างไม่รู้จักร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย การไม่กดลิงก์ที่มากับข้อความแจ้งเตือนเกี่ยวกับการเงิน และการเลือกที่จะเป็นเพื่อนเฉพาะกับสมาชิกในกลุ่มสังคมออนไลน์ที่ทราบดีจักเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของหาญพล เจือเพชร (2548) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า คนหูหนวกมักจะมีปัญหาทางด้านสังคม ถ้าหากอยู่ในสังคมที่ขาดการยอมรับหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ขาดความเข้าใจ มักถูกกลั่นแกล้ง ล้อเลียน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้คนหูหนวกเกิดความรู้สึกคับข้องใจหรือน้อยเนื้อต่ำใจ บางรายจึงถูกล่อลวง และบางครั้งอาจตกเป็นเครื่องมือของมิจฉาชีพ

7. แนวทางการพัฒนาเนื้อหารายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์สำหรับกลุ่มคนพิการทางการเห็นและกลุ่มคนพิการการได้ยิน

แนวทางการพัฒนาคุณภาพรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์สำหรับคนพิการทางการเห็น สรุปได้ดังนี้

1. รายการ “สื่อยอดนักสืบ” เป็นรายการที่มีความสนุกสนาน ควรมีการจัดทำรายการเกมโชว์เพิ่มมากขึ้น
2. ควรมีการปรับปรุงคุณภาพของเสียงดนตรีประกอบรายการ ให้ฟังแล้วเกิดความรู้สึกตื่นเต้นเร้าใจกว่าเดิม
3. ควรมีการปรับปรุงโทนเสียงของผู้บรรยายในการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพของรายการให้เหมาะสมกับเนื้อหาของรายการในแต่ละช่วงตอนของรายการ
4. ควรมีการพิจารณาการคัดเลือกแขกรับเชิญที่มาร่วมในรายการให้มีความน่าสนใจมากขึ้น
5. ควรเพิ่มความยาวของรายการ “สื่อยอดนักสืบ” ให้มากขึ้น
6. รายการที่มีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพยังมีจำนวนจำกัดแค่บางรายการ
7. ควรมีการประชาสัมพันธ์รายการโทรทัศน์ที่มีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ
8. ควรมีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพประกอบรายการประเภทการเตือนภัยต่าง ๆ
9. รายการโทรทัศน์ที่ได้มีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพส่วนใหญ่มักจะออกอากาศในเวลาที่ตึกเกินไป

แนวทางการพัฒนาคุณภาพรายการโทรทัศน์ประเภทวาไรตี้เกมโชว์สำหรับคนพิการทางการได้ยิน สรุปได้ดังนี้

1. รายการประเภเกมโชว์สำหรับคนพิการทางการได้ยินยังมีจำนวนน้อย
2. สถานีโทรทัศน์ควรมีการประชาสัมพันธ์รายการที่มีบริการล่ามภาษามือ หรือบริการคำบรรยายแทนเสียง

3. ควรมีการจัดทำบริการล่ามภาษามือพร้อมกับคำบรรยายแทนเสียงในรายการประเภทต่าง ๆ
4. ควรมีการปรับปรุงเวลาในการออกอากาศรายการสำหรับคนพิการทางการได้ยินให้เหมาะสม
5. ควรมีการจัดทำบริการล่ามภาษามือหรือบริการคำบรรยายแทนเสียงของรายการโทรทัศน์ทุกประเภท

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ควรมีการศึกษารายการโทรทัศน์ประเภทอื่น ๆ เพื่อทราบถึงความพึงพอใจและข้อเสนอแนะที่คนพิการทางการเห็นและการได้ยินมีต่อรายการนั้น ๆ เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัยไปปรับปรุง และพัฒนาการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับคนพิการทางการเห็นและการได้ยินให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการเห็นและกลุ่มตัวอย่างคนพิการทางการได้ยินพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มต้องการให้มีการผลิตรายการเกมโชว์ที่มีการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ บริการล่ามภาษามือ และบริการคำบรรยายแทนให้มีความหลากหลายมากขึ้น นอกจากนั้นควรพิจารณาช่วงเวลาการออกอากาศของรายการให้เหมาะสมกับเวลาในการดำเนินกิจกรรมประจำวันของคนพิการทางการมองเห็นและคนพิการทางการได้ยิน

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ [กทสพ.] (2565). *โครงการพัฒนาการผลิตรายการสำหรับคนพิการเรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างรู้เท่าทัน. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.*
- กันตภณ พุ่มประดับ. (2558). *บทบาทและศักยภาพของผู้พิการทางสายตาที่ถูกนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์ "Blind Date". [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].*
- รัชพงศ์ ชาลานุมาศ. (2560). *แนวทางการพัฒนาเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านความเท่าเทียมของคนพิการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ประภาภรณ์ รัตน์และวรัชญ์ ครุจิต. (2561). ความสามารถทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนพิการทางการเห็นในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 43-59.
- พัชรินทร์ ผากา. (2559). *นวัตกรรมรูปแบบรายการโทรทัศน์และการมีส่วนร่วมของคนหูหนวก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์].*
- ภัทริกา กลิ่นเลขา. (2556). *พฤติกรรมและการเปิดรับสื่อและความต้องการรูปแบบรายการโทรทัศน์ของคนพิการทางสายตา. ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 (น.37-47).มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*
- ภัทธีรา สารากรบริรักษ์. (2558). *เสียงบรรยายภาพที่ผู้พิการทางการเห็นต้องการ. (รายงานวิจัย) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

- ไวยวุฒิ วุฒิอรรถสาร. (2566). ความพึงพอใจและความรู้เนื้อหารายการในการให้บริการ ล่ามภาษามือและบริการคำบรรยายแทนเสียงในคราวเดียวกันในรายการโทรทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ *วารสารศาสตร์*, 16(2), 113-136.
- ศิวินารถ หงส์ประยูร. (2558). การพัฒนารายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) สำหรับคนหูหนวก. *สุทธิปริทัศน์* 29(90), 291-312.
- สัญญาทิพย์ เพ็ญนภักตร์. (2566). บุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก. *วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน*, 6(2), 18-29.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2555). *หลักเกณฑ์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนที่การให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ หมวด 1 มาตรการพื้นฐาน*. กสทช.
- หาญพล เจือเพชร. (2548). *การออกแบบภาพเคลื่อนไหวเพื่อถ่ายทอดเสียงดนตรีสำหรับคนหูหนวก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].